

Festspillet historie

Af Ove Pedersen

I begyndelsen af 1991 kunne man i avisen se en annonce, hvori der blev søgt interesserede til at være med til at starte et friluftsspil i Århus. Man kunne møde op i Møllevangsskolens Aula en søndag formiddag, hvor der ville blive givet nærmere information.

Initiativtagerne

Det pågældende tidspunkt sad der tre personer, som hver for sig berettede om deres visioner omkring det påtænkte festspil. Den ene var instruktøren Erik Bent Svendlund, der kunne berette om, hvor fint det var med Nyborg Voldspil, der jo var kendt af alle gennem medierne. Sådant noget burde en by som Århus naturligvis også have.

Den anden var Jytte Thrane, som var medinitiativtager og skulle være forestillingsleder. Vagn Egon Jørgensen var den tredje, og han skulle være korleder og dirigent for orkestret.

Vi fremmødte blev spurgt, om vi ville være med, og hvilket teaterarbejde vi havde erfaring i. Vi blev også bedt om at finde frem til andre, som ville gøre et stykke arbejde, og det kunne nok synes nødvendigt, for der var flere tomme stole end besatte i aulaen. Mindre end 20 var mødt frem, så hvis ikke flere kunne skaffes, kunne man godt skrotte planerne om et festspil. Men vi var vist alle indstillet på, at det skulle gennemføres, og inden vi gik, afleverede vi en seddel med navn og adresse.

Begyndervanskeligheder

Til det næste møde, som vi blev indkaldt til, havde vi fået en del flere med, og her blev nogle af posterne delt ud. Der var jo en mængde opgaver, som skulle klares, for at et sådant arrangement kunne løbe af stablen. "Landmandsliv" skulle være Vilhelmsborg Festspils første forestilling, og de forskellige arbejdsgrupper kom først rigtigt i gang i løbet af april.

En plads ved Vilhelmsborg Ridecenter var udset til spillet, men her stod vi så på bar mark, og tjenerfløjen var i en sørgelig forfatning, og måtte gøres i stand, før den kunne anvendes til sekretariat, omklædningsrum, værksted, lager mv. Alt skulle gøres på billigste måde, og byggegruppen havde f.eks. ingen værktøj, men de 7-8 mand måtte bruge deres private værktøj.

Den første forestilling 1991

Trods begyndervanskelighederne lykkedes eksperimentet. "**Landmandsliv**" blev godt modtaget af publikum og pressen, som bl.a. skrev: "Stort, flot friluftsspil" og "Her er et friluftsspil begyndt, som må fortsættes!" En anmelder skrev: "Minsæl om ikke orkestret fik hver og én til stående at synge "Der er et yndigt land". Det er blevet en tradition, som vi har beholdt siden.

Succesen følges op 1992

Til dette første festspil havde vi 10.600 besøgende, og dette antal blev øget til ca. 12.000 i "**My Fair Lady**", hvor morsomme scener med skraldemanden Doolittle vekslede med flotte dragter på Ascot galopbane. Når de store porte i mørket blev slået op til det lysindhyllede ambassade-bal, lød der fra publikum et beundrende "nææ-æh!" Forestillingen tog keglere.

En våd omgang 1993

Det gjorde "**South Pacific**" derimod ikke. Det var ikke skuespillernes eller dekorationernes skyld, men derimod vejret. Det øsregnede så godt som hver dag, så tilskuertallet gik ned på 10.000.

Morskab for alle pengene 1994

"**Sommer i Tyrol**" satte dette tal op med 50 procent. Folk morede sig tydeligt og fik i tilgift fine overraskelsesmomenter, når Sigismund og Clara skrigende kom ned fra et træ med bjerglift i susende fart, og når Sigismund arriverede på en ægte Væltepeter og ganske uimponeret steg ned.

Publikumsrekord 1995

Toppen blev tilskuermæssigt nået i 1995 med operetten "**Den glade Enke**". Over 16.000 havde fundet vej og hygget sig med madkurv i den skønne natur inden forestillingen. Dette hyggelige møde med familie og venner er blevet en fast tradition hos mange af vore trofaste tilskuere. For dem hører det sammen med Vilhelmsborg Festspil.

En fuldtræffer 1996

"**Annie Get Your Gun**" stod på programmet i 1996 og var en publikumstræffer fyldt med morskab og samtidig flotte scener med masser af indianere og to konkurrerende cirkusselskaber, som på sælsom vis af fælles nød fandt sammen til sidst.

Flot dans 1997

"**Oklahoma**" året efter havde også den amerikanske "Wild West-stil", men stykkets handling var lidt mere tynd. Et flot danseindslag på ca. 10 minutter hørte til, og for de, der forstod heltindens drøm og elsker dans, var det herligt, mens det på andre kunne virke langtrukket. "Oklahoma" vil bl.a. blive husket for, at premiereaftenen druknede i vand. Indtil forestillingens begyndelse skinnede solen, men næppe var ouverturen startet, før himlens sluser åbnedes på vid gab, og regnen fortsatte uophørligt aftenen igennem.

Vagabonder med humor 1998

Vejret var heller ikke med festspillet i 1998. Landet over havde friluftsspillene tilbagegang i tilskuertallene, og denne gang var det ikke så meget regnen som den kolde sommer, der generede. Mange havde været spændte på, om Svendlunds bearbejdelse af Morten Korchs "**Vagabonderne på Bakkegården**" ville falde i publikums smag, men det gik. Meningerne var delte, men flotte kulisser med en stråtekt gård, kendte danske sange, flotte danse og et par uforlignelige, humorfyldte vagabonder trak i den rigtige retning. En traktor, hestevogne og en gammel ambulance var med til at gøre stykket virkelighedsnært.

Masser af børn 1999

I 1999's musical **Oliver!** deltog 40 børn, som ydede en virkelig flot indsats. Forestillingen gav Charles Dickens alvorlige side, hvad den havde krav på, men kunne samtidig få morsomme og dramatiske episoder med. Vi havde forventet en stor publikumstilslutning, men dette blev kun delvist indfriet, så det økonomiske resultat så ikke godt ud. Fra de fleste tilskuere hørte vi til gengæld opmuntrende tilfredshed med stykket. Oliver! vil nok også blive husket for vore scenemæssige problemer, hvor selv skuespillere måtte hjælpe med uendelige kulisseskit. Det var første gang, man forsøgte med todimensionale kulisser. Stilen blev omtalt som simpel, frisk tegneserieagtig. En uge før premieren blæste kulisserne omkuld, men ved arbejde i døgn drift blev det hele klar til tiden. I sin tale efter premieren sagde instruktør Erik Bent Svendlund, at det var et mirakel, at forestillingen var kommet op at stå. Jo, den uge havde aviserne noget at skrive om.

En sprælsk ung pige 2000

Årets 10-års jubilæumsforestilling 2000 blev en stor opmuntring både økonomisk og præstationsmæssigt. Næsten 16.000 tilskuere kunne nyde en morsom og flot "**Frøken Nitouche**". Skuespil, sang og dans var perfekt, så det blev en morsom kvalitetsforestilling, som publikum værdsatte. Den sprælske Nitouche og hendes musiklærer Floridor/Celestin, nonner, soldater og dansere satte virkelig liv i løjerne, og for en gangs skyld stod scenen klar til prøverne med de tilhørende bygninger, så instruktør Erik Bent Svendlund havde de bedste betingelser. Man havde strammet op omkring udgifterne for at opnå et positivt resultat, og det lykkedes, uden at det gik ud over kvaliteten. Friluftsspillet's jubilæumsstykke blev en opmuntring for bestyrelse, medvirkende og publikum.

Landmandsliv 2001

Landmandsliv blev det første stykke, som festspillet genopførte, efter at det ti år før havde haft sin debut med 10.600 tilskuere. Onkel Bræsig, jomfru Møller, greveparret, hønsene, grisen og den øvrige besætning øgede denne gang tilskuertallet til 15.600, hvilket viser, at man nu har fået en trofast skare, som møder op år efter år.

The Sound Of Music 2002

Næsten 20.000 tilskuere nød en dygtig udført musical, som var begunstiget af godt vejr. Den rørende historie om enkemanden kaptajn von Trapp med de syv børn, som gennem en mildere opdragelse af den fra klosteret hentede Maria efterhånden udviklede sig til et kor, blev godt modtaget, og kærligheden sejrede ligesom den musikalske families kamp mod nazisterne. Rollen som Maria blev spillet af Maria Lucia Heiberg Rosenberg, som også havde spillet med i "Oliver" og "Frøken Nitouche". Ud af 130 børn blev valgt 8 til børneroller i stykket.

Grevinde Maritza 2003

Festspillet måtte dette år gennem aviserne opfordre mænd til at møde op, idet man blandt andet savnede sådanne til danseroller. De blev skaffet, og denne forestilling, som foregår i greve- og sigøjnermiljø i Ungarn gik over scenen i et livligt tempo, og var samtidig afsked med instruktøren gennem alle årene Erik Bent Svendlund. 16.200 tilskuere.

Mød mig på Cassiopeia 2004

Som festspillet nye instruktør blev skuespiller og instruktør Anders Baggesen valgt. Med en kæmpemæssig kulisse løb nu et stykke med baggrund i en dansk film af stabelen med masser af sange, som folk kunne nynne med på. Man havde fået den tidligere i Århus så benyttede skuespiller Aksel Rasmussen til i luftige gevandter at spille guden Zeus med tordenkilen fra et tårn opført i stillads. Trods en kold sommer besøgte festspillet af 18.500 tilskuere.

Farinelli 2005

Året efter kom endnu et dansk spil på programmet, men denne gang udspillede scenerne blandt nonner, sørøvere og kongelige langs Middelhavets kyst. I forestillingen førtes forstaven og agterstaven på et mægtigt sørøverskib ind bemanded med drabelige sørøvere, som viste sig at være musikalske, idet de oprindeligt stammede fra en falleret skuespillertrup. Som en festlig overraskelse trylledes med et slag alverdens spisebare herligheder frem på et bord under sangen: "Herren, som skabte alt på jord". 16.000 tilskuere.

Grease 2006

Dette år begav man sig ind i et vovestykke ved at tage en så ungdommelig musical som Grease på plakaten. Succesen blev overvældende, idet man tiltrak et nyt publikum, samtidig med at det vante modne publikum forblev trofast. Billetterne blev revet væk, alle forestillinger fik udsolgt, og man satte publikumsrekord med 21.400 tilskuere.

Sommer i Tyrol 2007

Sommer blev det med denne operette, som opførtes med tempo og muntre optrin, og årets version var opdateret med et krydderi iblandet jazz, reggae og andre nutidige musikformer. Hvordan ville publikum modtage denne afvigelse fra filmens vante stykke? Jo, man syntes om fremførelsen, og i avisernes anmeldelser lød mange rosende ord. En flot, overraskende scenografi, flotte dansescener og gode præstationer af skuespillerne gjorde Ralph Benatzkys operette seværdig, så 18.000 trofaste og tilfredse tilskuere mødte op.

West Side Story 2008

En flok på 75 unge gik til årets opgave med lige stor iver og begejstring om vejret var godt eller dårligt. Forestillingerne generedes flere aftener af voldsomme regnskyl, men trods dette nåede tilskuertallet godt 17.000. Sange, dans og kampe mellem de to rivaliserende bander i New York klaredes med dygtighed og præcision. Stykkets kærlighedshistorie mellem Maria og Tony udspillede blandt store opbud i en overordentlig flot scenografi, der var garneret med uventede momenter.

Cabaret 2009

Wilkommen, bienvenue, welcome! lød det fra natklubben "Kit Kat" til publikum, og denne sanglige velkomst fortsattes med adskillige vellydende præstationer fra tonesikre solister. 1930'ernes urolige forhold i Berlin med blandingen af sorgløs fest, frygt, forfald og forfølgelser gik smertefrit over scenen med oplivende overraskelser undervejs. Man havde indtryk af 15.300 tilskueres tilfredshed, og udførelsen af stykket gav ros fra anmelderne.

Midt om natten 2010

Årets forestilling havde udsolgte aftener i hele perioden trods en del regn. Kim Larsens populære sange og melodier fik publikum til at svinge med i genkendelsens glæde. Det usikre og urolige liv i fristaden Haveje med Benny, Arnold, Susanne Himmelblå, Tusindfryd og de andre dygtige amatører løb muntert over scenen med farverige masseoptrin. Solonumre og kornumre vekslede godt akkompagneret af orkestret. Festspillet til dato længste forestilling (3 timer) blev set af 19.000 tilskuere.

My Fair Lady 2011

Med tyve års erfaring skulle festspillet kunne fremvise en flot forestilling, og det kunne man. Flot gennemførte optrin til kendt, dygtigt spillet musik og sange, som blev fremragende sunget af Eliza, professor Higgins, Doolittle og de andre på scenen. Kvaliteten var i top ! Den nye oversættelse gav et kvikt indtryk, og alle optrædende såvel som de mange bag scenen kunne være stolte over det opnåede resultat. Flot at festspillet stadig formår at få så mange frivillige til at lægge deres kræfter og tid i dette. 14.000 tilskuere i det skiftende og ikke altid gunstige vejr.

All Shook Up 2012

Efter mange tilskueres mening var dette det bedste stykke, som har været opført af Vilhelmsborg Festspil. Flotte kulisser i tegneseriestil, morsomme replikker, store synkront opførte danseoptrin og topperpræstationer af de mange sangere. De optrædende passede fint til rollerne, og sangene var 22 af Elvis Presleys bedste, som gav liv til den gode og muntre handling. Den unge musikglade Chad fik sat fart i den hensygnende Midt-Vest by, trods den kvindelige borgmesters forbud mod dans, musik og anden utilbørlig opførsel. "Synd for de mange, som snød sig selv for en kæmpeoplevelse", som en avis skrev. Tilskuertallet nåede blot 12.000.

Skatteøen 2013

Årets festspil mødtes på premiéraftenen af tordenregn, men ellers var man begunstiget af godt og lunt vejr de fleste dage. Der var sket et par forandringer, idet starttidspunktet om aftenen var rykket frem til klokken 19.30, hvilket mange fandt fordelagtigt. Desuden spillede man forestilling to søndage og holdt fri om mandagen.

Som sædvanlig fremførtes forestillingerne i god kvalitet og blev rost af komponisten Sebastian, som var til stede på premiéraftenen. Især godsejer Trelawney og doktor Livesays præstationer blev bemærket ligesom sørøveren John Silvers manglende ben. Et eventyr med god musik og muntre sange, hvoraf ostesangen gjorde mest lykke. Tilskuertallet blev 12.550.

The Sound of Music 2014

For anden gang i festspillets historie kunne man byde publikum velkommen til musicalen med de kendte melodier af Rodgers og Hammerstein II. Dygtige skuespillere i alle roller fra kaptajn von Trapp og novicen Maria til det mindste af familien Trapps 7 børn vakte lykke og de befandt sig synligt veltilpasse på den store scene med en rislende å. En af de tidligere skuespillere på Vilhelmsborg, den nu professionelle Kim Brandt stod for dette års instruktion, som havde mange lystige og finurlige påfund. Man bemærkede også den akkuratse, hvormed dansene blev udført. Forestillingerne med i alt 12000 tilskuere var begunstiget af lunt vejr.

Vilhelmsborg Festspil

Siden Vilhelmsborg Festspil startede i 1991, har mange unge og gamle i forening ydet deres bidrag til, at det stadig lever. Nogle har været med i flere år, og nye er kommet til, så det er gerne en blanding af debutanter og garvede kæmper. Lønningen har været glæden ved fællesskabet og et par fester hvert år. Der skal jo 150-200 personer hvert år for at få en forestilling op at stå.

For nogle er deltagelsen tænkt som et springbræt til en større rolle på de skrå brædder, og der findes adskillige skuespillere, sanger og dansere, hvis karriere startede ved festspillet.

Mange står sammen om og vil kæmpe for, at Vilhelmsborg Festspil skal leve og være til glæde og fornøjelse for århusianere og mange andre fremover.